

Терапија као игра

Вежбама грубе моторике сматрамо оне вежбе које деца изводе стојећи испред терапеута или огледала. Терапеут гласом зада детету команду и дете има задатак да то изведе. Некада је потребно да терапеут демонстрира вежбу. Неки примери тих вежби су: подигни руку, покажи главу, пипни стомак, савиј ногу у колелу. Дете тако увежбава покрете који су му, због обољења, тешко изводљиви. На тај начин упознаје делове свог тела, развија координацију, разликује стране и просторне релације. Робот би заузео позицију терапеута у демонстрацији вежби, храбрио би дете и подржавао у извођењу вежби. Истовремено би снимао покрете детета, анализирао их и омогућио лекарима да лакше прате напредовања кроз терапију. Робот би могао да тражи од детета и да понови његов потез, али и обрнуто, па би терапија могла да се претвори у игру. Све би се дешавало под контролом терапеута.

их додатно мотивисати да понављају вежбе заједно с роботом.

На основу многобројних разговора решили су да ће робот имати обло тело, округласту главу, срцолико лице. Зато не чуди што Марко личи на популарне „теле-табисе“, који и јесу понајпре намењени болесној деци.

– Пре но што је направљена глава робота и пре него што смо израдили руке, гостовали смо у Београду на „Данима будућности“ у Центру за промоцију науке. Пошто нисмо имали свог робота, понели смо индустријског, повећу наранџасту грдосију и на њој применили когнитивни и дијалогски систем који развијамо за Марка.

Клинци су били одушевљени роботом који извршава команде задате гласом, а још и поставља питања када му није јасно шта се од њега тражи. Деца, по природи сумњичава, завирују испод стола, гледају иза робота како би се уверила да није у питању каква превара! А потом, када се увере да нема лажи, следе узвици дивљења... Мали људи понајвише се радују када их замолимо да сами нешто наредне Марку и срећи нема краја када робот изврши ту наредбу – препричавају догодовштине с промоција и сусрета робота и деце млади истраживачи.

Малишани су после упознавања с роботом буквално родитеље довлачили за рукав да им покажу робота Марка који уме да прича, слуша и извршава наредбе. Неки од њих долазили су сваког дана, па макар само да се јаве роботу и потапу га, понављајући се као да је машина живо биће. Салве смеха код деце изазивао би Марко сваки пут када би погрешно извршио наредбу или се збунио у ситуацији када није добро чуо или разумео налог. Недостатак савршенства „производи“ би код деце одушевљење јаче од оног када Марко уради шта му је речено.

Јовица Тасевски открива да је на њега најјачи утисак оста-

вила посета деце с Дауновим синдромом.

– Деци сам понављао демонстрацију двадесетак минута, да бих им на крају, већ сморен, рекао да робот Марко мора мало да се одмори. Деца су констатовала: „Да, мора да се одмори!“ Села су потом на слободне столице и чекала да се робот одмори и да поново почне – да их забавља. Нису желели да крену даље. Пусто сам демонстрацију други пут, након чега је васпитачица једва успела да их убеди да морају да иду. Сви клинци уредно су се јавили роботу приликом одласка.

Срђан Савић је мехатронику и роботску видео као нов приступ технологији који има потенцијала у будућности. Зато се нашао у тиму који прави робота Марка.

Његовог колегу Милутина Николића ка роботу је привукла племенита идеја о помоћи болесној деци, а сада када сваки даном Марко све више добија људско обличе и сопствену „душу“ фасцинира га како га клинци брзо прихватају као личност. Милутин се бави синтезом роботских покрета и машинском визијом. У роботци га највише „држи“ тренутак када машина „оживи“ и делује као да има своју вољу, тренутак у коме морају да се сложе све коцкице многоструког претходног знања и рада.

– Ступили смо у непознато, видећемо докле ћемо стићи – каже Срђан и додаје своју жељу да у роботци ухватимо корак са светом и ако је могуће малко померимо границу.

Млади научници нам причају да је било скептичних коментара када је кренуо пројекат. Сада је ситуација другачија и чекају да Марко добије коначан изглед, а до краја наредне године и функционалност, па следи тестирање робота у реалним условима, у терапији, уз помоћ колега с медицинског факултета.

Тада ће моћи да кажу да су успели!

Бранка Јакшић

Цео говор у пет минута

Имају од 18 до 65 година: студенти, професори, уметници, инжењери, економисти, лекари, правници, продавци.. окупљају се сваког петка са истим циљем, да се ослободе страха од јавног наступа и изостре вештину слушања

Пре нешто више од годину дана у Београду је основан први српски Клуб здравичара, а недавно је и званично примљен у међународну организацију „Тостмастерс интернешенел“ (Toastmasters – у преводу са енглеског „здравичари“). Ко су ти људи, чиме се баве, да ли се заиста окупљају да би у 21. веку, добу имејлова, „твитова“ и ес-емесова – држали здравце?

Како сазнајемо од Сање Додић, председнице клуба, „здравичарска организација“ је настала 1924. године при једном колеџу у Санта Ани, Калифорнија (САД) на предлог проф. Ралфа Смедлија. Он је, наиме, желео да помогне својим младим штићеницима да у пријатном, опуштеном окружењу својеврсног студентског клуба усаврше своје умеће комуникације, јавног испућања, говорништва и јасног, сажетог обраћања на (јавним) скуповима, за шта се користио исти назив као и за здравце.

Убрзо су идеју прихватили и други колеџи широм Америке, онда се мрежа клубова пренела и на друге континенте... „Тостмастерс интернешенел“, чије седиште је у Калифорнији, сада броји више од 313.000 чланова у 14.650 клубова у 127 земаља, међу којима је и Србија.

Говорништво и вођство

„Тостмастерс Београд“ засад има свега двадесетак чланова. Финансирају се искључиво из чланарина (3.000 динара) и зато немају средстава да изнајме сопствене просторије, па се састанци одржавају петком у једној земунској школи која им је великодушно понудила гостопримство.

Најмлађи члан има 18 година, а најстарији 65. Међу њима су студенти, професори енглеског језика, дипломирани сликар, професор музике, магистри електротехнике и економије, војна лица, лекари, правници и продавци. Неки су дошли по препоруци пријатеља, други су нашли клуб преко друштвених мрежа. Свима је циљ исти: ослободити се страха пред јавним наступом и говором, унапредити координацију говора тела и преношења поруке и изостравање вештине слушања и конструктивне критике.

– Иницијатива за ову врсту окупљања и личног усавршавања у оквиру Клуба за комуникацију и вођство код нас је потекла од двоје људи који су имали прилике да виде како делују „амерички здравичари“, па су о томе причали својим пријатељима. Један од њих, педијатар др Милан Лековић, одмах је препознао користи од ове врсте учења. Преко Загребачког клуба смо се повезали са још неколико особа које су такође биле у потрази за оваквим местом у Србији, а преко друштвених мрежа смо ступили у контакт са чланом клуба из Калифорније, за кога се испоставило да је пореклом баш из Београда! Небојша Ник Милановић, доктор наука физичке хемије, носилац титулу „истакнути тостмастер“ (Distinguished Toastmaster), што је највећи степен који појединац може да стекне у клубу, професионални говорник и тренер за јавно беседништво сада је наш званични ментор – прича нам Сања Додић.

Она је, иначе, магистар економских наука и управо је пред стицањем звања „напредни (сребрни) говорник“ и сребрне титуле за вођство.

Београдски „тостмастерси“ са гошћом из Америке, Илоном Беркобен (друга с лева)

– Било нам је потребно годину дана да окупимо 20 редовних чланова, што је био услов да бисмо постали званичан део „Тостмастерс интернешенел“. Таман кад смо почели да се помало умарамо од административних препрека и размишљамо о новој стратегији, стигао је мејл из Америке, од Илоне Беркобен, која такође има највише „здравичарско“ звање. Она је тражила нас, а ми као да смо чекали њу: пореклом наша земљакиња, увек је имала жељу да види заставу Србије на годишњој конференцији „Тостмастерс“ у САД, тако да ћемо ове године, у августу, остварити и њен и наш сан! – радује се Сања.

Илона Беркобен је недавно била у Београду како би промови-

више запостављену вештину слушања, која је битна како у професионалном, тако и у личном животу.

Од науке до моде

Члан „Клуба здравичара“ може бити свако са навршених 18 година. Статутом је дозвољено да се у оквиру клуба оснују и појединачне групе сходно њиховом саставу (запослени у некој компанији, припадници одређене групације, чланови специфичних заједница или људи који деле иста интересовања). Клуб строго води рачуна о садржини говора, па иако теме могу бити заиста разноврсне, од личних исповести до прича о науци, моди, кулинарству, путовањима

присутни запамтити. А то, верујте, није лако. Многима је управо трема покварила дуго припремане и увежбаване наступе – каже председница клуба.

Дуга је лекција „организуј свој говор“: у неколико минута говорник ће изложити припремљену тему по свом избору, али пратећи структуру (увод, разрада и закључак). Следећи задатак је да говорник одреди циљ и сврху држања тог говора и да задржи фокус на изабраној теми, а наредни да увежба коришћење речи и језика који аудиторјум разуме, без употребе жаргона.

Пет лекција звана „твоје тело говори“ бави се техникама које ће омогућити да израз лица буде јасан и да гестикација не одвлачи сувише пажње ведр да

путем улога у току састанка, вежба вештине као што су критичко размишљање, планирање времена и организација, мотивисање људи...

– Говоре држимо на српском језику, једном месечном састанак је на енглеском, али основателно и одвојено одељење за енглески језик. Састанак почиње поздравом председника клуба, који даје реч „здравичару домаћину“ за то вече. Пре сваког састанка одређују се записничар, лектор, граматичар, „хватач поштапалица“, „мерач времена“, те особа која ће одабрати тему за „брзо размишљање и давање блиц одговора“. Онда наступају пријављени говорници, према свом програму из литературе, али не више од њих четири за једну сесију. На крају се чује реч оцењивача (евалuatora) – прича нам Сања.

„Хватач поштапалица“ бележи све непотребне речи и звукове, „подупираче“ које говорници користе како би попунили паузу у говору. На тај начин говорник ће имати прави увид шта би требало да промени и избаци у циљу лепог и правилног изражавања. Граматичар бележи језичке грешке и унапред одређује „реч дана“ која ће те вечери морати да буде коришћена у сваком говору. То је вежба за побољшање вештине и способности слушања, а члановима помаже да обогате свој речник. „Мерач времена“ записује колико дуго неко говори на састанцима. Одговори на блиц питања су до два минута, главни говори од пет до седам минута.

– Најчешће запажене грешке наших говорника су коришћење англицизама (имплементација уместо примена, тајминг уместо планирано време...), затим неправилна употреба граматике (преводиоц уместо преводилац), понављање исте речи у низу (онда је, онда је...), употреба поштапалица (мислим, овај, како да кажем...) и, наравно, уздаси као: аааа, ммм, еее – одаје нам Сања.

Чланови клуба би желели да, упоредо са програмом комуникације, развију и програм лидерства, а у плану је да се оснују овакви клубови по целој Србији, јер је то квалитетан и приступачан начин да људи свих профила и година усавршавају технике ефикасне комуникације, јавног наступа и вештине вођства. Радиће и на регионалном повезивању у округе (дистрикте). Тако ће, сматрају, свим клубовима бити лакше да превазиђу своје проблеме.

А први гости су им били здравичари из Љубљане.

А. Мијалковић 27

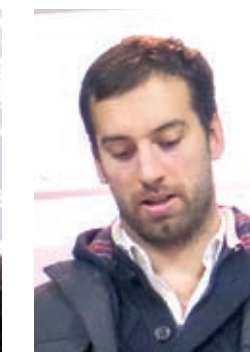
Сања Додић

Оливера Штрбац

Сандра Лазич

Станислав Черовић

сала учлањење тинејџера у клуб и понудила своју помоћ члановима српског огранка у праћењу програма. Објаснила им је да ће, како напредују, добити и разне повластице од „Тостмастерс интернешенела“.

– Посебно сам поносна што се пријем „Тостмастерс Београд“ у „Тостмастерс интернешенел“ подударо са јубилејем ове организације, која је у 2014. прославила свој 90. рођендан! – рекла нам је Илона.

Она наглашава да здравичари, поред јавног говора и боље комуникације, усавршавају и све

ма и тако даље, не дозвољава се држање политичких говора и говора који подстичу на мржњу, дискриминацију по било којем основу и вређање.

– Сваки наш регистровани члан добија сертификат, беџ са логотипом тостмастерс клуба, брошуре за комуникацију и вођство и остали пратећи материјал. Брошура садржи десет пројеката, лекција, односно вештина које би чланови требало да савладају. Прва је, наравно, „како пробити лед“: у року од три до пет минута члан би требало да каже нешто о себи, по чему ће га

појасни изречено. Шеста лекција учи како да глас даје снагу пренесеним порукама. У седмој лекцији говорник има за циљ да истражи тему како би подржао своје излагање. Следи стицање искуства у коришћењу визуелних ефеката (помагала), па лекција „убеди и покажи снагу“ и, најзад, последња – „инспириши слушаоце“.

Кад успешно савлада свих десет лекција, члан добија звање „компетентан говорник“. Након тога бира област коју жели да усаврши у наставку програма.

У програму „вођство“, члан,